

NIEMIECKI PRZEMYSŁ BUDOWLANY

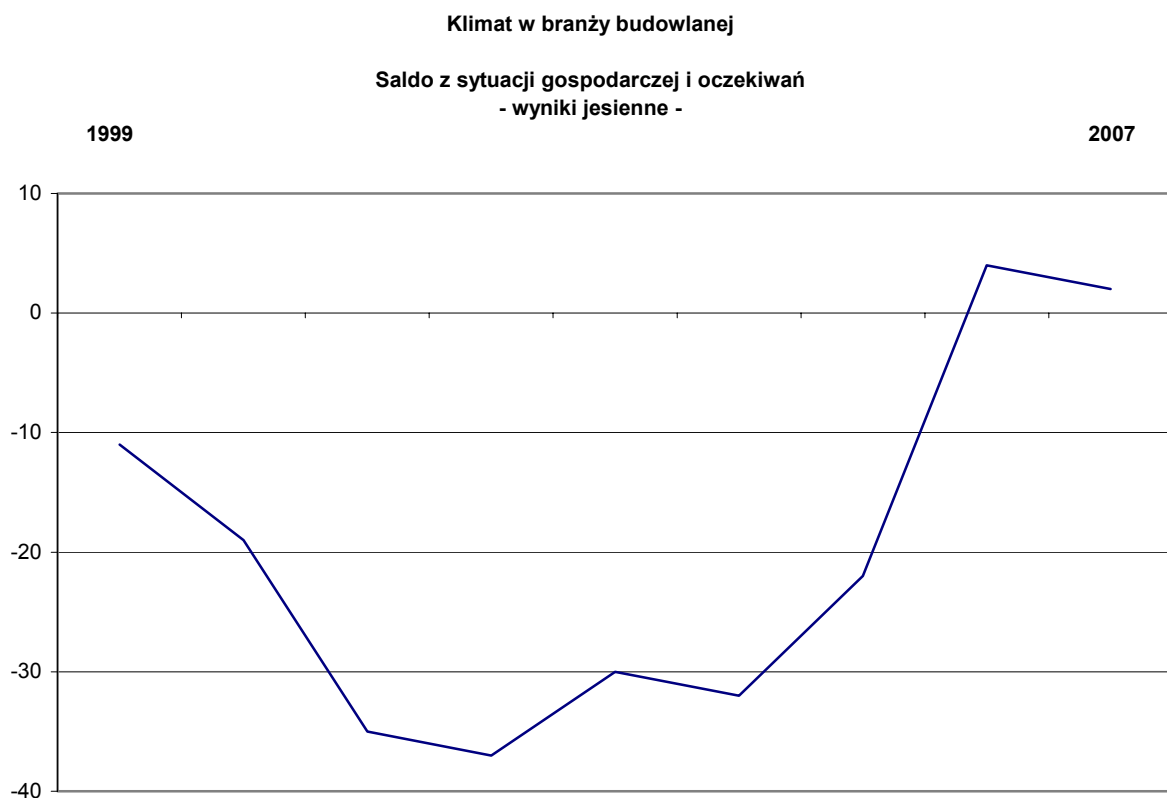
ANALIZA BRANŻOWA

Wyniki roku 2007 – prognozy na 2008 rok

luty 2008

I. Koniunktura w budownictwie na przełomie lat 2007/2008: Pomimo rosnących zagrożeń – klimat gospodarczy pozostaje przyjazny

1. Cztery spośród pięciu przedsiębiorstw budowlanych oczekuje w 2008 roku „poprawy” lub co najmniej „podobnej sytuacji” gospodarczej jak w ubiegłym roku, wynika z tradycyjnej jesiennej ankiety Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej dotyczącej prognozy wzrostu gospodarczego. Klimat gospodarczy ochłodził się więc tylko nieznacznie w porównaniu z ankietą jesienną przeprowadzoną w roku 2006 czyli roku wzrostu gospodarczego.

2 Przyjazny klimat gospodarczy znajduje swoje odbicie w pozytywnym rozwoju składanych zamówień: „złoty październik” przyniósł niemieckiemu budownictwu wzrost zamówień o 28,6 %. W miesiącach od stycznia do października 2007 zanotowano nominalny przyrost w zleceniach w wys. 8,5 %.

**Zlecenia w budownictwie surowym od stycznia do października 2007
- nominalne tempo zmian dla zakładów z 20- ma i więcej zatrudnionymi -**

	Niemcy Zachodnie	Niemcy Wschodnie	Niemcy
Budownictwo mieszkaniowe	- 6,1 %	+ 2,7 %	- 4,8 %
Budownictwo przemysłowe	+ 14,5 %	+ 6,4 %	+ 12,7 %
Budownictwo publiczne	+ 11,5 %	+ 6,7 %	+ 9,9 %
Razem	+ 9,2 %	+ 6,2 %	+ 8,5 %

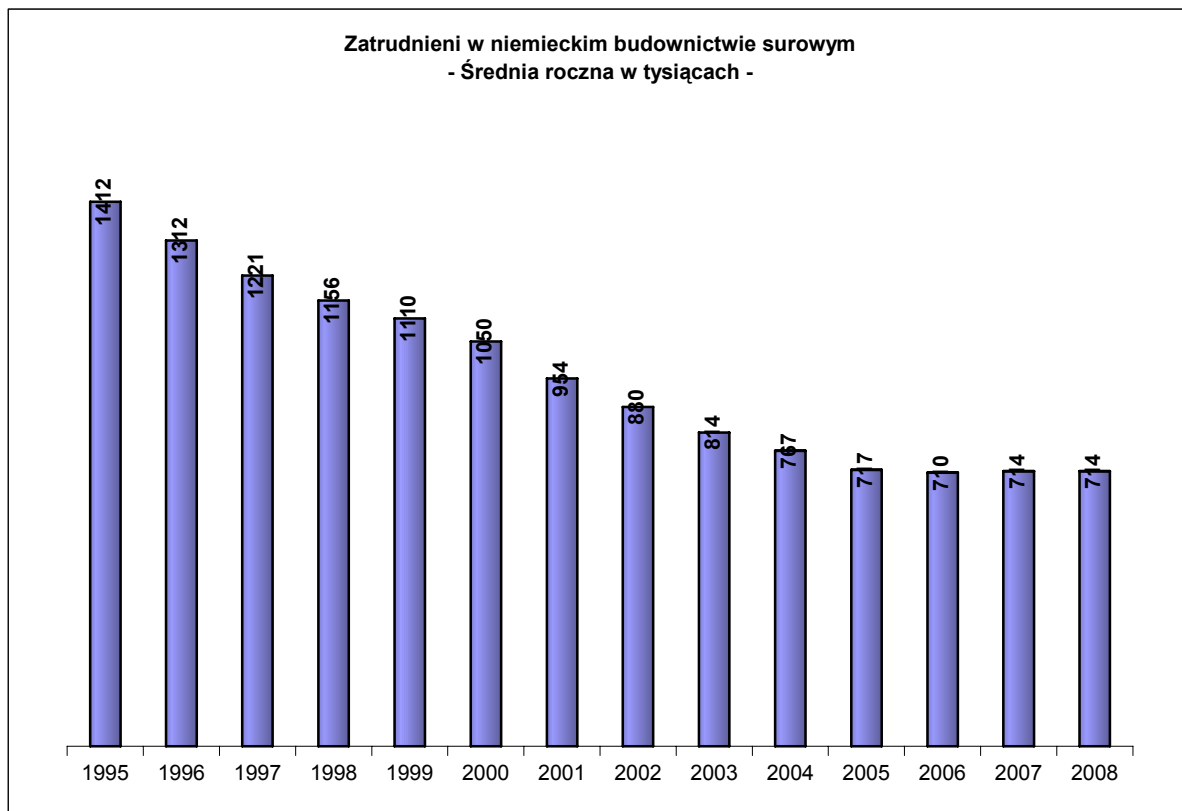
Impulsem napędowym wzrostu był, jak w 2006r popyt na budowlane obiekty przemysłowe: przedsiębiorstwa przemysłu przetwórczego, a także w coraz większym stopniu branża usługowa, inwestują w niemiecką gospodarkę. Ponownie zdobyte zaufanie inwestorów odzwierciedla się we wzroście inwestycji zastępczych i rozwojowych.

3. Do ożywionego rozwoju popytu przyczyniła się w 2007 w znacznym stopniu produkcja budowlana. Zatrudnieni w budownictwie przepracowali od stycznia do października 2007 roku o 3,7 % godzin więcej niż w tym samym okresie poprzedniego roku.

Zaskakującym jest , że pozytywny rozwój zleceń i produkcji przełożył się na wzrost obrotu nominalnie zaledwie o 3,1 %. Wynika to z faktu, że zaliczki i rozliczenia za rok 2006, ze względu na oczekiwaną podwyżkę podatku od zwiększonej wartości VAT, dokonane zostały częściowo już w IV kwartale. Doszacowując jednakże pozostałe miesiące tj. listopad i grudzień, biorąc pod uwagę także typową „falę rozliczeniową” na koniec roku, można będzie się liczyć ze wzrostem obrotu o 4 % za cały 2007 rok.

Obroty przemysłu budowlanego w budownictwie surowym w 2007r. - nominalne tempo zmian w porównaniu do 2006r. -			
	Niemcy Zachodnie	Niemcy Wschodnie	Niemcy
Budownictwo mieszkaniowe	- 2,0 %	+ 6,0 %	- 1,0 %
Budownictwo przemysłowe	+ 10,0 %	+ 4,0 %	+ 8,5 %
Budownictwo publiczne	+ 5,0 %	- 2,0 %	+ 3,0 %
Razem	+ 4,0 %	+ 2,5 %	+ 4,0 %

4. W 2006 roku, pierwszym roku koniunktury budowlanej, wzrost produkcji został uzyskany poprzez lepsze wykorzystanie istniejącej siły roboczej. Natomiast w 2007 roku dało się już zaobserwować lekki wzrost zatrudnienia o ok. 0,5 % to jest 3.500 miejsc pracy.

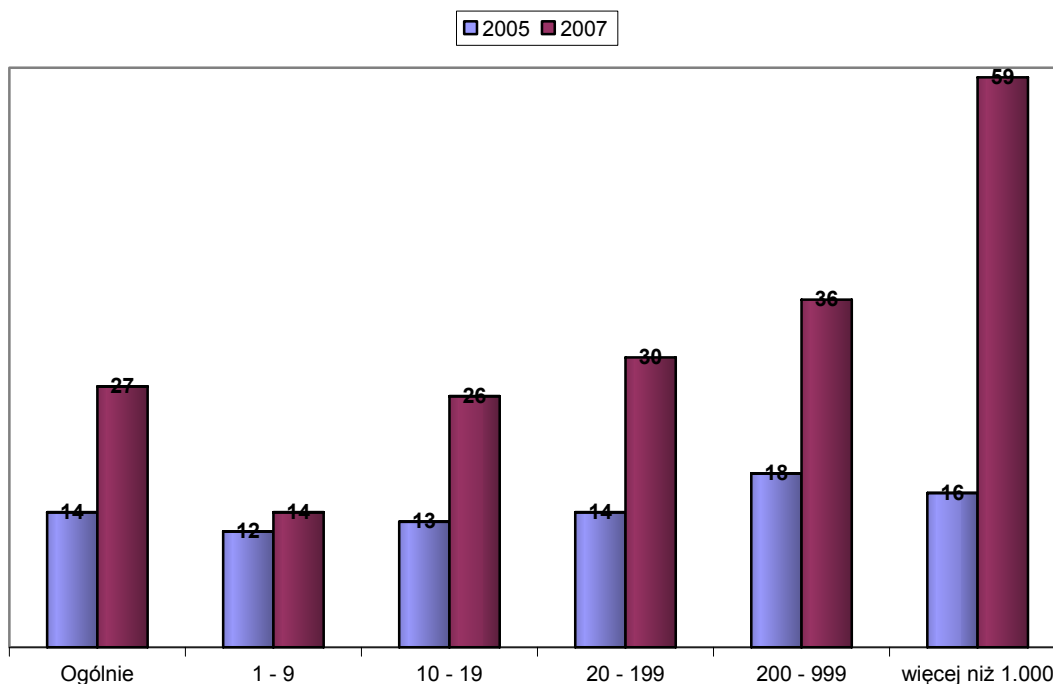

Zauważalnie zmniejszyły się rezerwy siły roboczej, na rynku pracy w szczególności brakuje inżynierów budowlanych. W listopadzie 2006 roku na każde wolne miejsce pracy przypadało jeszcze 7 bezrobotnych inżynierów budowlanych, natomiast w listopadzie 2007 już tylko 4.

Coraz więcej przedsiębiorstw budowlanych uskarża się z tego powodu na brak wykwalifikowanej siły roboczej: z ankiety przeprowadzonej przez Niemiecką Izbę Przemysłowo-Handlową wynika, że w 2007 roku 27% przedsiębiorstw nie mogło obsadzić swoich wolnych miejsc pracy (w 2005 było to tylko 14%). Szczególnie dotknięte są przedsiębiorstwa z południowych regionów Niemiec.

Przedsiębiorstwa budowlane, które nie mogły obsadzić wolnych miejsc pracy to przeważnie większe przedsiębiorstwa.

Przedsiębiorstwa według ilości zatrudnionych
- Udział w % -

5. Pomimo tego, że gospodarcze instytuty badawcze zaniżyły w ostatnich tygodniach swoje prognozy koniunkturalne na rok 2008 i w niemieckim przemyśle budowlanym widać prognozowany lekki spadek koniunktury, to nie ma żadnych podstaw do nowego pesymizmu koniunkturalnego:

Mimo aktywnej produkcji budowlanej latem 2007 roku, przedsiębiorstwa budownictwa dysponowały pod koniec września 2007 roku nadal dużym **portfelem zamówień**:

**Stan zamówień w budownictwie surowym pod koniec września 2007
- nominalne tempo zmian, przedsiębiorstwa z 20 i więcej zatrudnionymi –**

	Niemcy Zachodnie	Niemcy Wschodnie	Niemcy
Budownictwo mieszkaniowe	- 8,9 %	- 0,1 %	- 7,7 %
Budownictwo przemysłowe	+ 20,1 %	+ 9,4 %	+ 17,7 %
Budownictwo publiczne	+ 5,3 %	+ 9,8 %	+ 6,4 %
Razem	+ 9,3 %	+ 8,7 %	+9,1 %

W słabą w zamówienia porę roku – jesień - w 2007 roku przedsiębiorstwa wystartowały ze znacznie większą rezerwą zamówień niż miało to miejsce jesienią w roku 2006 – roku wzrostu gospodarczego.

Rosnące kursy Euro, wzrastające ceny surowców i narastające ryzyko kredytowe na skutek amerykańskiego kryzysu kredytów budowlanych nie mogą na razie zahamować aktywnej tendencji inwestycyjnej niemieckiej gospodarki:

- 45 % przedsiębiorstw zamierza według jesiennej ankiety Instytutu Niemieckiej Gospodarki także w 2008 roku **rozszerzyć swoją produkcję**;
- 39 % przedsiębiorstw zamierza w 2008 roku **zainwestować więcej**.

Pozytywna atmosfera panująca w budownictwie odzwierciedla się w rosnącej ilości wydanych zezwoleń budowlanych. Wzrost wydatków budowlanych w miesiącach od stycznia do października 2007 roku przewyższył poziom roku 2006 o 11,5 %:

	stycz.-paźdz. 2007	2006
▪ budowle fabryczne- i warsztatowe	+ 12,7 %	+ 27,6 %
▪ budowle handlowe- i magazynowe	- 2,2 %	+ 32,1 %
▪ inne budowle zakładowo-gospodarcze	+ 37,8 %	+ 8,1 %
▪ biurowce	+ 16,5 %	- 6,3 %

W latach 2006 i 2007 przede wszystkim ożywiony popyt przemysłu przetwórczego na budowle fabryczne i warsztatowe napędził koniunkturę gospodarki budowlanej; natomiast w 2008 roku jest oczekiwany wzrost popytu na biurowce.

Budownictwo w sektorze publicznym może rozwinąć się w 2008 do „drugiego filara” koniunktury budowlanej.

Miasta i gminy zrezygnowały w 2007 roku ze swojej wieloletniej powściągliwości inwestycyjnej. Wiele gmin czerpie ponownie korzyści ze zwiększonych dochodów z podatków od działalności gospodarczej, likwidując tym samym po części nagromadzony przestój inwestycyjny. W liczbach: w pierwszych trzech kwartałach roku 2007 gminne wydatki budowlane wzrosły ogółem o 8%, w Niemczech Zachodnich o 9.2 % i w Niemczech Wschodnich o 3.9 %.

Pierwsze wyniki gminnej ankiety budowlanej wskazują kierunek kontynuacji pozytywnego rozwoju inwestycji w 2008 roku. Dotyczy to w szczególności miast:

- Drezno: 196 mln. Euro (+63 mln.)
- Düsseldorf: 278 mln. Euro (+38 mln.)
- Frankfurt n. Menem: 271 mln. Euro (+65 mln.)
- Stuttgart: 172 mln. Euro (+56 mln.)

Impulsy inwestycyjne mogą płynąć w nadchodzących latach także z zakrojonych na

szeroką skalę przedsięwzięć budowlano-rozwojowych miast, które to w chwili obecnej są wdrażane i przygotowywane w gminach Niemiec Zachodnich.

- W Hamburgu powstaje nowa dzielnica portowa (HafenCity) - docelowo 5.500 mieszkań wraz z powierzchnią usługową - da zatrudnienie ponad 40.000 osób. Poważnym przedsięwzięciem inwestycyjnym będzie wyjątkowa budowla: Filharmonia nad Łabą (Elbfilharmonie), w której budowę i urządzenie – według koncepcji wykonawcy – zainwestowane będzie 250 mln. Euro.
- W Dortmundzie na miejscu byłych zakładów przemysłu stalowego PHOENIX, na ponad 200 ha powierzchni, mają powstać nowe mieszkania i budynki gospodarcze. PHOENIX ma się stać przyszłościowym centrum nano i mikrotechnologii, a także rozwoju programów komputerowych.
- W Monachium powstają na powierzchni gospodarstwa rolne Freiham mieszkania dla 20.000 mieszkańców. Na powierzchni 110 ha powstaje ponadto centrum gospodarcze na 7.500 miejsc pracy.

Dalsze przedsięwzięcia rozwojowe przewidziane są m. in. w Essen, Duisburgu, Heidelbergu i Kaiserslauern. Wszystkie te przedsięwzięcia, – co jest szczególnie zadowalające – zainicjują ponownie miejskie inwestycje wielopiętrowego budownictwa mieszkaniowego.

Ze strony budżetu federalnego w roku 2008 nie oczekuje się żadnych negatywnych impulsów koniunkturalnych. Politycy partii koalicyjnych odpowiedzialni za branżę transportowo-komunikacyjną nie mogli wprowadzić w pełni wywalczyc zaproponowanej przez nich podwyżki inwestycyjnej na komunikację o 1 miliard Euro, ale dodatkowe środki inwestycyjne w wys. 250 mln. Euro przyczynią się do wychwycenia w przynajmniej jednej części wzrostu cen surowców budowlanych.

W 2008 roku administracja federalna mimo polepszonej sytuacji budżetowej nie dokonała jeszcze zwrotu inwestycyjno-politycznego. Kwota inwestycyjna federacji porusza się w dalszym ciągu w obrębie historycznego niżu w wys. 8.6 %.

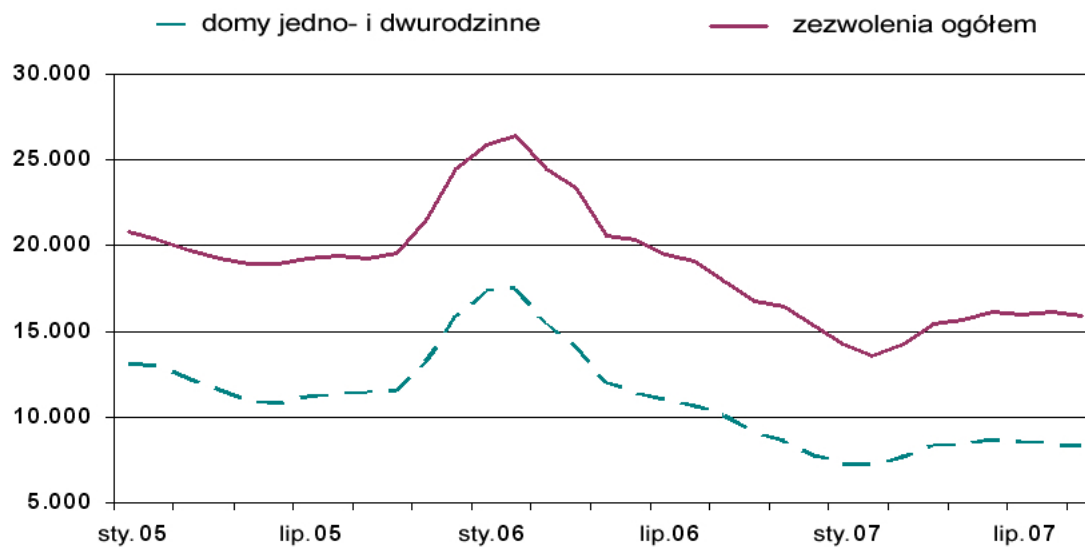
Budownictwo mieszkaniowe ucierpiało w 2007 roku w wyniku wyjątkowej koniunktury w 2006 r. Zniesiony dodatek na prywatne inwestycje w nieruchomości, jednakże przede wszystkim podwyżka podatku VAT, zmusiły prywatnych inwestorów budowlanych do rozpoczęcia budowy już w roku 2006. Luka projektowa na rok 2007 została tym samym zaprogramowana.

W międzyczasie widoczne jest w także w budownictwie mieszkaniowym tzw. tworzenie „dolin”. Liczby zezwoleń na budowę mieszkań osiągnęły w lutym 2007 r. swój najniższy stan.

Zezwolenia na budowę mieszkań

przeciętna z ruchomych 3-miesięcy, od stycz. 2005 do paźdz. 2007

Quelle: Statistisches Bundesamt

Dla niemieckiej gospodarki budowlanej oznacza to, że budownictwo mieszkaniowe w przeciągu roku 2008 będzie się stabilizować najpewniej na niskim poziomie. Na podniesienie się z niego trzeba jeszcze poczekać.

Główny Związek Przemysłu Budowlanego widzi duże szanse na to, żeby wzrost budownictwa, pomimo narastających ogólnogospodarczych zagrożeń, trwał trzeci rok, tzn. także po przełomie lat 2007/2008. Utrzymuje się, że w 2008r. możliwy jest umiarkowany wzrost obrotów o 3% nominalnie, przy wzrostach cen w budownictwie o 2 do 2,5%:

- „Motorem wzrostu” są nadal budownictwo przemysłowe i komunalne.
- Mocne regionalne różnice będą wpływać na koniunkturalny rozwój. Gospodarki budowlane „starych” krajów związkowych będą się w 2008r. rozwijały lepiej niż „nowych” krajów związkowych, krajów południowych Niemiec lepiej niż północnych.
- Zatrudnienie ustabilizuje się: oczekuje się, że także w roku 2008 około 714.000 ludzi znajdzie zatrudnienie w niemieckim budownictwie surowym.

II. Perspektywy na rok 2008 – nowe warunki ramowe dla rozwoju gospodarki, partnerstwa publiczno-prywatnego i ochrony klimatu

Prognoza obrotów w budownictwie surowym w roku 2008 Zmiany w stosunku do roku 2007

	Niemcy zachodnie	Niemcy wschodnie	Niemcy
Budownictwo mieszkaniowe	- 1,5 %	- 2,0 %	- 1,5 %
Budownictwo przemysłowe	+ 7,0 %	+ 4,0 %	+ 6,5 %
Budownictwo publiczne	+ 4,0 %	+ 2,5 %	+ 3,5 %
Ogółem	+ 3,5 %	+ 2,0 %	+ 3,0 %

Nieco niepokoi tzw. średniofalowa prognoza na rok 2008, z której wynika, że koniunktura na dobra inwestycyjne osiągnie swój zenit w 2008 roku, dlatego też nie można wykluczyć, że od roku 2009 „napęd” gospodarki nieco zwolni.

Nie musi to oznaczać, że po okresie trzyletniego wzrostu branża budowlana zmierza w kierunku następnego kryzysu.

Zarówno środowiska gospodarcze jak i polityczne mogą już w chwili obecnej rozważać jak przygotować się do „ogólnogospodarczej przerwy we wzroście” prognozowanej na 2009 rok.

Aby branża budowlana w jak najpłynniejszy sposób przebrnęła przez okres spowolnienia wzrostu gospodarczego zaproponowano wdrożenie trzech inicjatyw, które zmniejszyłyby w znacznym stopniu ryzyko:

- 1. Inicjatywa „**Warunki rozwoju gospodarki**”
- 2. Inicjatywa „**PPP**”
- 3. Inicjatywa „**Budownictwo i ochrona środowiska**”

1. Inicjatywa: „Warunki rozwoju gospodarki”: Lepsza jakość poprzez rzetelny podział ryzyka

Instytut Demoskopii z Allensbach wystawił niemieckiej branży budowlanej w przeprowadzonym studium „Budownictwo” – ocenę niezadowalającą jeśli chodzi o wizerunek jakościowy.

Wysokiej jakości usługi i produkty są przez ogół społeczeństwa kojarzone z przemysłem motoryzacyjnym, przemysłem elektrycznym i budowy maszyn, natomiast branża budowlana plasuje się w tej ocenie na miejscu odległym.

Takie odczucie stoi w sprzeczności z międzynarodową oceną niemieckiej branży i jej rzeczywistych osiągnięć przy realizacji najtrudniejszych projektów na całym świecie, gdzie

niemieckiej branży budowlanej przypisuje się rolę wiodącą.

Powodem tej sprzeczności są warunki kontraktowe na jakich były i są zawierane umowy w niemieckiej branży budowlanej. Dziesięcioletni kryzys w branży budowlanej w Niemczech wywarł negatywny wpływ na poziom i jakość umów budowlanych.

Zasadnicze parametry jakościowe świadczonych usług nie mają już takiego znaczenia; hasło „przede wszystkim tanio” – ma pierwszeństwo, ryzyko leży po stronie przedsiębiorcy.

Najwyższa jakość przy najniższych cenach i pełnym ubezpieczeniu wszelkich ryzyk – tego nie da się połączyć. Niemieckie firmy budowlane same pełzającym zanikiem wszelkich dobrych zwyczajów doprowadziły do stanu ruiny poprawne zachowania rynkowe. Wiele firm pod presją konkurencji na rynku przejęło na siebie wiele ryzyk, których nie były w stanie same opanować. Tym samym zaszkodziły nie tylko samym sobie ale również innym uczestnikom procesu budowlanego.

Z tych też powodów Główny Związek Budownictwa opracował „**Katalog ryzyk**”, które zgodnie z obowiązującym prawem i orzeczeniem Sądu Najwyższego należy przypisać przedsiębiorstwu „zlecającemu” usługę, a które nie mogą zostać przejęte przez firmę świadczącą usługi budowlane. Zalicza się do nich:

- **Ryzyko uzyskania pozwoleń**
- **Ryzyko kompletności, jednoznaczności i zgodności dokumentacji zleceń;**
- **Ryzyko związane z działką budowlaną;**

Ponadto w celu zabezpieczenia intelektualnej własności w przekazywanych materiałach ofertowych wprowadzona zostaje klauzula poufności obowiązująca obie strony umowy.

Są to reguły stosowane powszechnie w międzynarodowych kontaktach.

Wszystkie te zabezpieczenia nie mają na celu wprowadzenia kolejnych ograniczeń konkurencji. Tego typu działania nie zostały by dopuszczone przez Urząd Antymonopolowy. W działaniach tych chodzi jedynie o wprowadzenie na niemieckim rynku budownictwa uczciwych zasad konkurencji i powrotu do kontraktów, w których każdy z partnerów przejmuje ryzyka które jest w stanie udźwignąć, tak jak to ma miejsce na rynkach międzynarodowych.

**2. Inicjatywa Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (Public Private Partnership):
przemysł budowlany wspiera projekty Towarzystwa Partnerstwa w Niemczech
(Partnerschaften Deutschland Gesellschaft)**

Również w Republice Federalnej Niemiec system Partnerstwa Publiczno-Prywatnego stanie się już niebawem alternatywą dla wydatkowania środków publicznych.

- Przedsiębiorstwa budowlane mają za sobą najlepszy dotychczas rok w **budownictwie publicznym** w kontekście Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. Zrealizowanych zostało 28 nowych projektów o łącznej wartości inwestycyjnej sięgającej ponad 800 mln Euro. Od roku 2002 podpisano w sumie 78 umów w systemie PPP o łącznej wartości inwestycyjnej równej 2,3 mld Euro. Co więcej,

kolejnych 150 projektów PPP o szacunkowej wartości ponad 5 mld oczekuje na sfinalizowanie w procedurze projektowej.

- Po wielu latach system PPP zaistniał również w **budownictwie drogowym**. W roku 2007 przyznano dwa pierwsze zlecenia zgodnie z programem rządu federalnego odnośnie budowy autostrad krajowych (modele typu „A”) o łącznej wartości inwestycyjnej równej 400 mln euro. Kolejne dwa projekty o wartości 600 mln euro znajdują się w chwili obecnej na etapie przetargu.

W roku 2007 Turyngia wprowadziła na rynek pierwszy projekt PPP dotyczący budowy dróg krajowych, natomiast gmina Harsewinkel pierwszy taki komunalny projekt komunikacyjny. W przygotowaniu są już kolejne projekty komunikacyjne zarówno krajowe jak i gminne w Szlezwiku-Holsztynie, Nadrenii Północnej – Westfalii oraz Brandenburgii.

Również w Niemczech PPP przestało być już wyłącznie tylko idea, a stało się w międzyczasie rynkowym faktem. Delikatny „załączek” PPP jeszcze długo jednak nie będzie wystarczająco silny, aby skutecznie przeciwstawić się argumentom poruszających się w błędnym kole sceptyków:

- Z racji znowu pełnych kas w **gminach** pojawiły się głosy odradzające wyboru opcji PPP i tłumaczące swoje stanowisko domniemanym długotrwałym i skomplikowanym procesem decyzyjnym.
- Niektóre **kraje związkowe** pozostają niezmiennie niechętnie inicjatywie PPP. Dotyczy to także Berlina, gdzie okręgi Spandau, Reinickendorf, Treptow-Köpenick bezskutecznie próbowały przeforsować swoje projekty szkolne w ramach PPP w senacie berlińskim.
- Również sam **związek federalny** wykazuje dużą powściągliwość w tym względzie: do chwili obecnej wprowadził na rynek tylko jeden budowlany projekt PPP – jest nim budowa koszar Fürst Wredne w Monachium. W budownictwie drogowym druga seria projektów komunikacyjnych dla PPP, która mogłaby zapewnić przedsiębiorstwom bezpieczeństwo planowania nadal pozostaje w fazie oczekiwania.

Niemiecki przemysł budowlany przyjął, zatem z wielką aprobatą inicjatywę rządu federalnego w kwestii utworzenia Towarzystwa Partnerstwa w Niemczech (PDG). Nie bez znaczenia było tu polityczne poparcie federalnego ministra finansów Peer Steinbrücka oraz jego przychylność dla systemu Partnerstwa Publiczno-Prywatnego, które wyraził w następujących słowach:

„Jednoznacznie wypowiadamy się za inicjatywą powołania do życia przez Federalne Ministerstwo Finansów odpowiedniego towarzystwa, które:

- działałoby w strukturze prawa prywatnego poza administracją państwową
- byłoby nośnikiem interesów zarówno lokalnej osoby prawnej prawa publicznego jak i sektora prywatnego
- pozostawałoby do dyspozycji państwa, krajów związkowych oraz gmin jako jakościowy organ doradczy w procesie przygotowywania projektów PPP.

Taka forma towarzystwa byłaby dla wielu publicznych zleceniobiorców zainteresowanych systemem PPP gwarantem bezpieczeństwa w kontekście jego rzekomej nieopłacalności.

Dla niemieckiego przemysłu budowlanego jest kwestią oczywistą, że system PPP tylko wtedy ma szansę się sprawdzić, gdy państwo federalne poprze koncepcję Partnerstwa Publiczno-Prywatnego nie tylko werbalnie, ale także swoim **działaniem politycznym**. Nie jesteśmy zainteresowani wprowadzeniem na rynek kolejnej specjalistycznej jednostki konsultacyjnej. Aby Towarzystwo Partnerstwa w Niemczech mogło skutecznie zaistnieć na rynku, państwo musi wyrazić gotowość sprawdzenia i przygotowania federalnego programu PPP, na który składać się będą projekty budowlane i drogowe. „

PPP w RFN potrzebuje nowych impulsów. Jeżeli Towarzystwo Partnerstwa w Niemczech wykorzysta odpowiednio swoją szansę, może stać się bodźcem do nowego działania. Przemysł budowlany jest gotowy wesprzeć Towarzystwo zapleczem personalnym oraz kapitałowym.

3. Inicjatywa „Budownictwo i ochrona środowiska”: niemiecki przemysł budowlany – partnerem w ochronie klimatu.

Podczas światowej konferencji klimatycznej ONZ na Bali zostało podpisane porozumienie pomiędzy krajami uprzemysłowionymi i krajami rozwijającymi się w kwestii skuteczniejszego przeciwdziałania zmianom klimatycznym. W przyjętej „Balijskiej Mapie drogowej” ustalono kalendarz negocjacji w sprawie ratyfikacji Protokołu z Kioto.

Również niemiecki sektor budowlany może mieć swój udział w światowym programie ochrony klimatu. W chwili obecnej należy wspomnieć o następujących działaniach firm na tym obszarze rynkowym:

- **Przykład: Remonty systemów grzewczych w szkołach w Hesji**

W okręgu Offenbach firmy budowlane przeprowadziły prace remontowe systemów ogrzewania w 50 szkołach. Już po dwóch latach można było odnotować pozytywne rezultaty przeprowadzonych prac. Emisja CO₂ spadła w stosunku do lat 2004-2006 o 20%.

- **Przykład: Zespół elektrowni wiatrowych Offshore u wybrzeża duńskiego**

U wybrzeża duńskiego rozbudowywany jest największy na świecie zespół elektrowni wiatrowych Offshore. Dzięki łącznej mocy 215 MW nowy park będzie w stanie pokryć zapotrzebowanie na energię 200.000 gospodarstw domowych. Niemiecki przemysł budowlany ma w tym swój udział w postaci dostawy i montażu elementów mocujących o długości 40 m, które zostały osadzone w dnie morza na głębokości do 20 m.

- **Przykład: Geotermia**

Niemiecki przemysł budowlany ma ponadto swoje udziały w pierwszej w RFN finansowanej ze środków prywatnych elektrowni geotermicznej. Zarejestrowana niedawno południowoniemiecka firma Geothermie-Projekte GmbH & Co. KG (SGG) zamierza wykorzystywać podziemne złoża gorącej wody do produkcji energii elektrycznej a także do

łączenia energii elektrycznej z energią ciepłą.

- **Przykład: Modernizacja sposobów pozyskiwania energii:**

Nad Dolnym Renem niemiecki sektor budowlany buduje największą na świecie i najnowocześniejszą elektrownię zasilaną węglem brunatnym. W przeciwieństwie do stosowanych dotychczas technologii elektrownia Neurath będzie emitować o ok. 30 % CO₂ mniej, co odpowiada redukcji CO₂ o 6 mln ton rocznie.

- **Przykład: Porozumienie w kwestii oszczędzania energii**

W przyszłym dziesięcioleciu klinika w Augsburgu zamierza zredukować koszty zużycia energii o 34 %. Emitowana przez nią ilość CO₂ powinna obniżyć się do 17.000 ton rocznie. Za wykonanie projektu, tj. zaplanowanie, sfinansowanie i przeprowadzenie niezbędnych prac remontowych odpowiedzialna jest firma niemieckiego sektora budowlanego.

Skuteczna ochrona klimatu wymaga od ustawodawcy „właściwej” gospodarczej stymulacji. Korzyści wynikające z remontu budynków w postaci obniżenia kosztów dodatkowych nie powinny pozostawać wyłącznie udziałem najemców. Profity z takiej inwestycji powinni czerpać także wynajmujący, którzy faktycznie ją finansują. Dlatego uważa się za niezbędne wprowadzenie zmian do prawa najmu, tak, aby zarówno najemcy jak i wynajmujący mogli profitować z przeprowadzonych prac budowlanych mających na celu oszczędność energii. W przypadku najemcy właściwa regulacja spowodowałaby zmianę w naliczaniu kosztów najmu i kosztów dodatkowych. Łączna opłata za korzystanie z lokalu pozostałaby niezmienną.

Niemiecki przemysł budowlany zamierza wystąpić z pomysłem zorganizowania w roku 2008 forum pod hasłem **„Budować globalnie: wykorzystywać kompetencje budowlane – chronić klimat”** dotyczącego budownictwa energooszczędnego. Forum to miałoby na celu zbliżenie stron zaangażowanych w projekty budowlane i mogłoby stać się platformą porozumienia dla przedsiębiorców budowlanych, inwestorów, projektantów i wykonawców, ale także dla przedstawicieli świata polityki i gospodarki z założeniem rozpowszechniania idei oszczędzania energii i intensyfikacji strategii energooszczędnych. W ten sposób zamierza włączyć się aktywnie do dyskusji na temat energii i ochrony klimatu.

Opracował: I Sekretarz Ambasady Tomasz Urbański

Współpraca: K.Janowska, V.Norenberg

Akceptował: Kierownik Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji – Radca Minister

Zenon Kosiniak-Kamysz

Załącznik nr 1

Branżowe targi budowlane w Niemczech

bautec 2008 - Międzynarodowe Targi Budownictwa

Berlin, 19.02.-23.02.2008

Kontakt:

Przedstawicielstwo Targów Berlińskich
Promesse

ul. Bitwy Warszawskiej 1920r 18 lok.41
02-366 Warszawa

tel. 022 6685512, 6686777

fax. 022 6685512, 6686777

e-mail: promesse@doramm.com.pl

<http://www.messe-berlin.de>

fensterbau/frontale 2008 - Międzynarodowe Targi Branżowe

Norymberga, 02.04.- 05.04.2008

Kontakt:

Przedstawicielstwo Targów Norymberskich

w Polsce Meritum

ul. Czackiego 3/5

00-043 Warszawa

tel. 022 8282734

fax. 022 8282387

e-mail: meritum@meritum.it.pl

<http://www.frontale.de>

denkmal – Międzynarodowe targi ochrony, odbudowy i restauracji zabytków w Lipsku

20.11. - 22.11.2008

Kontakt:

Targi Lipskie Polska Sp. z o.o.

Al.Jana Pawła II 29

00-867 Warszawa

tel. 022-6536555

e-mail: mdziemidek@targilipskie.pl

Załącznik nr 2

Przydatne adresy pomocne przy nawiązaniu kontaktów dla wybranej przez eksportera formy dystrybucji.

Specjalistyczny handel importerski:

Verband der Fertigwarenimporteure e. V (VFI)
(Zrzeszenie Importerów Wyrobów Finalnych)
Gotenstr.21 D-20097 Hamburg
Tel.: 0049-40/2360160 fax.: 0049-40/2360160

Handel hurtowy:

Bundesverband des Deutschen Gross und Aussenhandels e.V (BGA)
(Federalny Związek Niemieckiego Handlu Hurtowego i Zagranicznego)
Kaiser-Friedrich Str. 13 D-53113 Bonn
Tel.: 0049-228/260040 fax.: 0049-228/2600455

Stowarzyszenia importerów, centrale zaopatrzenia domów tow.
Aussenhandelsvereinigung des Deutschen Einzelhandels e.V (AVE)
(Zjednoczenie Niemieckiego Handlu Detalicznego)
Mauritiusweg 1 D-50676 Köln
Tel.: 0049-221/216617 fax.: 0049-221/243965

Przedstawiciel handlowy
Zentralvereinigung Deutscher Handelsvertreter und Handels Makler Verbände (CDH)
Centralny Związek Niemieckich Przedstawicieli Handlowych i Maklerów
Geleniusstr.1 D-50931 Köln
Tel.: 0049-221/514043 fax.: 0049-221/525767